

Imagine coperta 1: Icoana Maicii Domnului,
ocrotitoarea pătimitorilor pentru Hristos din închi-
soarea Pitești © Mănăstirea Diaconești

Imagine coperta 4: icoana Maicii Mihaela, muce-
nița de la Ciuc, pictată în Sfântul Munte Athos

Icoană pagina 4: © Ioan Popa

Preluarea materialelor din acest volum (fie în
formă tipărită - în ziare, reviste, foi parohiale – sau în
formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă,
cu menționarea exactă a sursei citate. Pentru varianta
în formă electronică se va prelua textul postat pe
www.sfintii-inchisorilor.ro.

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a Româ- niei

Din temnițe spre sinaxare / vol. coord. de Da-
nion Vasile ; carte apărută cu binecuvântarea Înal-
t Preasfințitului Arhiepiscop Justinian Chira al Epis-
copiei Maramureșului și Sătmarului. - Ediția a 5-a.
- București :

Areopag, 2023

ISBN 978-606-9678-32-9

I. Danion, Vasile (coord.)

DIN TEMNIȚE SPRE SINAXARE

Ediția a cincea

Volum coordonat de Danion Vasile

Carte apărută cu binecuvântarea

Înalț Preasfințitului Arhiepiscop Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului

Editura Areopag
București, 2023

robilor Tăi să zacă în uitare, ci scoate-le la lumină, pentru a primi închinarea cuvenită.

Ca închinându-ne cu evlavie, să ne putem bucura și de cinstirea lor în Biserica Ta, după cum li se cuvine, împreună cu a cetelor de sfinți mucenici și mucenice. Și împreună cu ei să Îți aducem slavă, cinste și închinăciune Ție, Dumnezeuului cel în Treime lăudat, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în veștii vecilor. Amin.

(Acatistul noilor mucenici și mărturisitori din temnițele comuniste a fost tipărit inițial ca supliment al revistei *Atitudini*, editate de Mănăstirea Petru Vodă, nr. 25/2012, fiind însoțit de un scurt cuvânt al părintelui Justin Pârvu: „Cercetând noi istoria bisericească în lumea noastră creștin ortodoxă, aflăm niște valori mari și doveditoare pentru existența noastră, pentru Ortodoxia noastră, pentru viața noastră de toate zilele, aici, în răsăritul Europei. Cel mai important lucru, grăitor pentru noi și în viitor, sunt noii mărturisitori din închisorile noastre și de la Canal. E cel mai important genocid din lumea asta. Nu a existat o urgie mai puternică decât a fost, în România, Canalul. Și noi îi avem pe acești rugători fierbinți, înaintea lui Dumnezeu, și ei ne duc, mai departe, în istorie. Ei sunt temelia pe care ne așezăm noi pentru veacul viitor...”)

Cuprins

În loc de prefață:

Adevărații slujitori ai credinței

IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului 5

Ofrandă sfinților, mucenicilor, mărturisitorilor din temnițele comuniste

Ciprian Voicilă 7

Aiudul, jertfă și sfințenie

Părintele Justin Pârvu 11

Ei toți erau pentru noi sfinți

Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa 20

Părintele Ioan Negruțiu

- răstignit lângă Hristos... -

Patriarhul Justinian Marina 27

Să ieșim din păcatul uitării și să ne vedem sfinții

Dan Puric 34

Jertfelnicia ortodoxă în anii comunismului

Răzvan Codrescu 38

Criteriile canonizării sfinților închisorilor

Danion Vasile 45

Despre eroismul de durată al noilor mărturisitori

Părintele Moise de la Oașa 65

Despre curajul mărturisitorilor

Danion Vasile 82

Pelerinaj la temnița prigoanelor

Părintele Augustin de la Aiud 101

O arătare minunată a părintelui Sofian de la Antim

Părintele Mihai Andrei Aldea 105

Starețul Daniil Tudor

- Floarea de foc a Ortodoxiei -

Silviu Aroneț 115

Viața părintelui Ilarion Felea Mărturisorul
Părintele Tudor Demian 126

O înmormântare la Aiud
Părintele Ioan Bărdaș 133

Viața lui Valeriu Gafencu
Părintele Gheorghe Drăgulin 136

**Victimele pușcăriilor comuniste
și ale revoluției
în atenția aghiografului contemporan**
Părintele Gheorghe Drăgulin 158

Ne vorbește Valeriu Gafencu... 170

**Părintele Ștefan Marcu – o viață afierosită
Domnului și neamului românesc**
Ciprian Voicilă 173

**Gheorghe Jimboiu:
omul rugăciunii neîncetate**
Ciprian Voicilă 178

Târgșor, închisoarea minorilor
Ciprian Voicilă 183

Din poezia închisorilor... 188

In memoriam
Danion Vasile 205

**De ce nu canonizăm martirii
anticomuniști?** 209

Despre sfințenia mărturisită de Dumnezeu
Protopresbiterul Gheorghios Metallinos 211

Așteptând canonizările... 214

Anexe:

**ACATISTUL NOULUI MUCENIC VALERIU
GAFENCU, SFÂNTUL ÎNCHISORILOR** 234

**ACATISTUL NOILOR MUCENICI
ȘI MĂRTURISITORI
DIN TEMNIȚELE COMUNISTE** 252

**Ofrandă sfinților, mucenicilor,
mărturisitorilor din temnițele comuniste**

Ciprian Voicilă

Am citit dinaintea voastră atâtea condace, atâtea icoase încât rănilile voastre s-au înscris, cu litere sângerii, în trupul meu. Am uitat de rănilile mele, de foamea mea strecurată ca un șobolan hulpav în măruntaie. De setea mea, care-mi ardea nemilos buzele. Am lăsat în urmă singurătatea mea, singurătatea ne-bunului prins în chingile cămășii albe, de forță, cu viața albită de doruri, bucurii, năzuințe, prinsă în ghearele nemiloase ale destinului. Ce însemna singurătatea mea de bufniță ascunsă sub dărâmături, în fața singurătății voastre de criptă rece, zidită parcă-n veșnicie?

Am călătorit cu voi în duh. Am dormit pe priciul de gheață. Am mâncat zeama aia râncedă, cu voi, din gamelă. M-am îngropat cu voi sub pământ, în Casimca jilavei Jilava. Dorurile voastre, pentru mama părăsită, pentru iubita rămasă ca o mireasă vădană în noaptea nunții, pentru iubita abandonată pe malul celălalt al timpului, pentru copiii în urechile cărora nu erați altceva decât personaje în file de poveste, toate dorurile astea mi-au străpuns nemilos inima. V-am plâns, nopți în șir, când vă-ntorceați, cu trupurile zdrobite în celulă.

Viețile voastre le-am însemnat ca un scrib, uneori entuziast, alteori doar conștiincios, pe coala mototolită a sufletului meu. Vă port, deci, în mine, ca pe o icoană vie.

Pe tine, Valeriu, curat și frumos ca un crin.
Pe tine, Ioane, apostol al mărturisitorilor.

Pe tine, Gheorghe, făclie a Numelui Domnului.
Pe tine, Părinte Gherasim, dascăl al iubirii de vrăjmași.

Pe tine, Părinte Justin, piatră de granit a credinței.

Pe tine, Mircea, minte strălucitoare, insuflată de Duh.

Pe tine, Părinte Ilie, tămăduitor nedezmintit al rănilor.

Pe tine, Radu, glas al lui Hristos și al dorurilor voastre neostoite.

Pe tine, Părinte Gheorghe, podoabă a Bisericii nebiruite de Antihrist.

Pe tine, Constantin, poet și înțelept nou-mucenic al Logosului întrupat.

Pe tine, Părinte Dimitrie, cel ce în grele pătimiri ai fost ocrotit de aripa îngerului.

Pe tine, profesore George, rector inegalabil al Aiudului și reper al demnității umane.

Pe tine, Părinte Arsenie, întruchipare a gândului treaz, în zbor necurmat spre Dumnezeu.

Pe tine, Traiane, propovăduitor înfocat al rugăciunii fără de sfârșit.

Pe tine, Gelule, model de dârzenie în cumplitele suplicii din închisoarea Piteștiului.

Pe tine, Părinte Daniil, scânteie miraculoasă a Rugului Aprins.

Pe tine, Aspazia, suflet de nea pe care a poposit Lumina lină a lui Hristos.

Pe tine, monahule Nicolae, crainic inegalabil al credinței creștine și al îndrăgostirii de neamul românesc.

Pe tine, Părinte Atanasie, vestitor al credinței vii, hrănite din foame, batjocuri, schingiuiuri.

Pe tine, Octaviane, martor al proniei divine, vie la vreme de ispite și cazne.

Pe tine, Părinte Adrian, străjer de oțel al credinței cristaline în Hristos.

Pe tine, Cuvioase Marcu, nou Iov, ce-ai îndurat, fără crâcnire, cumplite munci sub tăvălug.

Pe tine, Maică Mihaela, care ai apărat cu prețul vieții, de spurcatul glonț bolșevic, icoana Născătoarei de Dumnezeu.

Pe tine, Părinte Ioane, cel ce L-ai eliberat pe Hristos din chivotul în care Îl întemnițaseră slujitorii apostatați,

Dăruindu-l tuturor creștinilor, spre nemurirea lor.⁵

⁵ Acest imn a fost publicat inițial în volumul *Sfinții de lângă noi. Întâmplări. Portrete Reflecții*, apărut la Editura Areopag în anul 2023 – pp. 200-202. Acest imn, chiar dacă formal diferă de acatistele sau paraclisele obișnuite, este în realitate un acatist scris cu multe lacrimi. Chiar dacă este mult mai scurt decât celelalte imne închinare sfintilor închisorilor, valoarea lui pare invers proporțională cu lungimea. Imnul ne arată implicit că, după cum spunea Radu Gyr în poezia sa *Ne vom întoarce într-o zi*, sfinții închisorilor se întorc, smerit, în inimile și în sufletele celor care îi cinstesc cu adevărat. Iar această *întoarcere* este o formă de *canonizare* care are loc în altarul lăuntric al fiilor Bisericii, și doar această canonizare lăuntrică, atunci când capătă dimensiunile evlaviei populare, poate duce și la canonizarea oficială. (n.ed.).

Aiudul, jertfă și sfințenie⁶

Părintele Justin Pârvu

- *Părinte, cum v-ați reamintit Aiudul?*

- Aiudul... este temnița spiritualității tineretului nostru; acolo este zugrăvită toată viața și nevoița acestor suflete jertfelnice, dar, în același timp, și sălbăticia iudaică: să tai cu fierăstrăul capul omului, să-i bați cuie... ceva de neînchipuit pentru creștinism. M-am bucurat mult de mulțimea credincioșilor noștri, care au venit înspre Aiud să-i slăvească pe martiri. Glasul martirilor a chemat pe fiecare să se identifice cu spiritualitatea tineretului acelei generații.

Mișcarea aceasta a tineretului de atunci, în mare parte legionar, a șocat întreaga lume, prin curajul și jertfelnicia lor, dar mai ales prin puterea unității lor. Unitatea lor era așa de rodnică, încât în scurt timp ar fi câștigat tot poporul și comunismul a recunoscut în această mișcare un inamic ce-i pune în pericol puterea. Vă dați seama ce forță a avut acest tineret, într-un moment în care, în '44, comuniștii erau stăpâni la noi în țară, occidentul chiar era potrivnic oricărei mișcări de dreapta și țara era cuprinsă de cele mai puternice gheare, ei bine, toți au rămas uimiți, până și organele Securității, de puterea organizațiilor noastre de tineret.

În 1948 a fost cel mai mare val de arestări. Și asta datorită și faptului că în Munții Tarcăului urma să se

⁶ Interviu realizat de Monahia Fotini, din Revista *Atitudini*, nr. 3/2008, pp. 24-27 (n. ed.).

adune o tabără ce ajunsese să depășească 9000 de tineri. Când au văzut ei cât tineret este implicat, au și început arestările. S-au văzut așa de slabi și de nepuțincioși, încât Moscova i-a luat la întrebări. Și așa în 14 mai au fost acele arestări masive, încât în 48 de ore au umplut toate închisorile, au curățat tot ce a fost mai important...

Cu un an înainte, în 1947, la deschiderea anului universitar, Gheorghiu Dej s-a prezentat la Iași, la Universitate, să țină un discurs. De cum a început discursul, au început și studenții să scrijelească cu creioanele sub bocanc; și-au închis mapa și au plecat. „O să plătiți scump” – le-a zis Gheorghiu Dej. În acele zile, toate tablourile lui Gheorghiu Dej, ale Anei Pauker erau dimineța găsite pe jos... Această stare de lucru a durat vreo lună jumate, două aproape. Și, văzându-se în pericol, au început să-i culeagă... și astfel a ajuns tot tineretul nostru de elită în pușcării.

- *Ce a însemnat pușcăria Aiudului pentru sfinția voastră?*

- Primii doi ani din Aiud au fost pentru mine cea mai liniștită perioadă din viața mea. A fost singurul loc din viața mea în care am avut și eu timp de o pravilă, de un canon de rugăciune mai intens, că, altfel, tot restul vieții a fost o continuă hărțuială. Dar eu m-am lăsat mereu în voia lui Dumnezeu și nu mi-a plăcut niciodată să fug de greu. Tot ce am primit în viața mea am luat-o ca din mâna lui Dumnezeu. În Aiud am stat singur în celulă vreo șase luni. Și a fost cea mai frumoasă perioadă din viață. M-am întreținut acolo cu scrierile însemnate pe pereți. Erau o mulțime, din toate domeniile. Tot ce voi ai: vocabular pentru engleză, franceză, germană, italiană, teologie, agricultură și din orice domeniu puteai găsi acolo însemnări folositoare. Aici am descoperit cu adevărat taina vieții duhovnicești. Aici

am învățat într-adevăr să și mănânc. În cămăruța asta au venit momente de liniște și pace, de post, și nu lipsea rugăciunea.

Aveam un program alcătuit din rugăciunea „Doamne Iisuse...”, „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu” și Paraclisul Maicii Domnului. Aici am învățat să mă rog și frumusețea acelei rugăciuni n-am mai trăit-o niciodată în libertate. Cei pe care i-a învrednicit Dumnezeu să moară mucenici acolo ajunseseră cu adevărat la un stadiu sporit al rugăciunii și Hristos i-a luat degrabă la El.

- *Sunt atâtea dovezi ale sfințeniei vieții lor, de ce Biserica nu îi canonizează și pe acești sfinți?*

- Sfântul sau martirul este eroul neamurilor. Nu ne interesează pe noi coloratura lui politică. El nu este omul mărginit – în România, ori în Spania, ori în Franța – el este omul care depășește granițele valorilor. E interesant că avem sfinți din secolele XIV, XVI, XVII; dar de ce să nu ne scoatem în evidență și mărturiile actuale, mai recente? Sigur, e mare lucru să canonizăm pe Varlaam Mitropolitul, dar de ce ceilalți să stea nebagăți în seamă?

Poate toată sărăcia și mizeria în care trăim noi astăzi, lucru pentru care ne urăsc celelalte popoare, este tocmai pentru că trecem cu indiferență pe lângă trupurile martirilor români. Până și catolicii își canonizează mai repede sfinții. Asta nu împrumută ecumeniștii noștri? Când vrem să canonizăm un sfânt, pe noi trebuie să ne intereseze dacă harul lui Dumnezeu a lucrat sau nu în acel suflet. Nu! Pe noi ne interesează mai întâi de ce culoare politică a fost, dacă ne convine nouă sau nu. De exemplu, despre Părintele Ilie Lăcătușu – ce putem spune despre el? E sfânt sau nu? Dar dacă este legionar, atunci nu mai e sfânt! Păi, unde mai e adevărul?

LBDS
Acești tineri au murit pentru un adevăr creștin și național, a fost cu adevărat o mișcare de regenerare a creștinismului nostru ortodox. Dar este aceeași mafie din trecut - este în prezent și va fi în viitor. Să se prezinte acum partidele politice și să spună câți sacrificeți au din rândul tineretului lor? Ducem lipsă de jertfă în plan politic. Nu riscă nimeni nimic, toți se protejează. De asta nici poporul nu-i iubește.

Mitropolitul Varlaam n-a fost deloc în afara vieții politice, a fost foarte implicat în viața societății românești. Biserica a fost prezentă întotdeauna în viața politică; n-a fost niciodată o conferință a unui guvern în care să nu fie și reprezentantul Bisericii. Ultimul cuvânt, să știți, era dintotdeauna din partea Bisericii – „Promulgăm legea cu condamnarea la moarte sau nu promulgăm?” ... Erau foarte atenți să vadă ce spune Biserica.

Dar când a fost vorba să execuți pe Codreanu și pe toată elita asta a creștinilor ortodocși, toată lumea a fost de acord – trebuie executat, pentru că tulbură nația. Cea mai mare greșală care s-a făcut în ortodoxia noastră a fost că politicul a arestat toată atitudinea Bisericii, adică Biserica s-a integrat „perfect” vieții politice, după cum au fost vremurile.

Și ce fapte mai mari de canonizare cer decât se vad la un Virgil Maxim, Ioan Ianolide, Valeriu Gafencu, Părintele Calciu... Dar ei nu pot promova acești sfinți, pentru că nu-și pun ei pielea la saramură.

- *De ce nu mai are tineretul de azi puterea curajului de atunci?*

- Măi, era și un tineret venit din generații cu un sentiment creștin și național, cu spirit de sacrificiu; era o moștenire care se promova și în învățământ și în societate. Dar în timp s-au spălat toate ideile acestea frumoase, școala a fost deformată, familia a fost

deformată, au pus mâna pe ierarhia Bisericii, încât nu mai are cine să sădească ceva sănătos. Apoi prin televiziune, calculatoare și toată tehnica rămâi total dezarmat. Nicio țară nu a avut un tineret cu atâta tărie și claritate și viziune, în perioada comunistă, cum am avut noi. Din tot creștinismul, ortodox sau catolic, nu s-a dus unul să se împotrivescă comunismului din Spania, dar unii dintre români s-au dus... Și acum le e frică în continuare de ei, și de umbra lor le e frică (...).

Și generațiile care s-au născut în furtuna asta, după mine, sunt mult mai puternice și mai tari, cât sunt ei, așa de puțini, dar trăiesc, măi, ceva mai clocoțeste acolo în adâncul sufletelor lor. Creștinătatea noastră se află acum într-o fierbere, într-o frământătură. Dar e ca și într-un cazan în care se fierb toate metalele, și metale nobile, și metale mai puțin nobile, și până la urmă se va prelucra și lămuri fiecare și vor da naștere la ceva nou, la un creștinism plămădit prin suferință, așa cum au realizat și Sfinții Apostoli, și martirii și mucenicii noștri. Posibilitatea unei rezistențe în România îi îngrijorează pe ei până astăzi. Ei încearcă să-L ucidă pe Hristos din sufletele noastre. Însă nu vor reuși nimic, pentru că mai avem forțe care dovedesc neputința lor.

Să nu uităm că pe Biserica nici porțile iadului nu o vor birui. Fiecare are datoria, însă, să mărturisească după puterea lui. Nu-ți trebuie mare filozofie, adevărul este simplu. Nu numai Sfinții au mărturisit Adevărul. Adevărul l-a mărturisit și toată suflarea creștină care a primit Botezul lui Hristos. Cel care simte ortodox, acela și mărturisește, pentru că aceasta este și obligația oricărui creștin: „Mărturisesc un Botez, mărturisesc Învierea morților și viața veacului ce va să vină...” Nu așa spunem la Crez?

Mărturisirea face parte din datoriile creștinului, mai ales în vremuri grele. Că putem să facem noi toate rugăciunile și toate pravilele, dar dacă noi nu mărturisim atunci când trebuie, ni se socotește ca un fel de lepădare, trădare. Eu socotesc că tocmai această mărturisire este o baie de spălare a păcatelor noastre. Mărturisirea nu au făcut-o numai sfinții, ba dimpotrivă, de la cel mai păcătos până la cel mai desăvârșit, deopotrivă. Nu se converteau și cei care torturau?

Nu știu de unde s-a născut în veacul nostru această filosofare a mărturisirii. Bineînțeles că dacă ai o pregătire mai austeră cu tine însuși, mărturisirea ta va fi mai rodnică. Apăi toți tineriiăștia care s-au jertfit în perioada carlistă la Miercurea Ciuc, la Râmnicu Sărat, Jilava, au știut să se pregătească și să-și întărească spiritul de sacrificiu, cu o conduită morală impecabilă, înflăcărați de idealul cel mai nobil al unei națiuni – ridicarea neamului pe linia Bisericii, adică îmbisericirea neamului, înălțarea neamului pe urmele Înălțării Mântuitorului până la întâlnirea cu veșnicia.

- *Părinte, de când există lupta împotriva națiunilor? La Sfinții Părinți nu prea întâlnim această problemă...*

- Dar ce, noi ne luptăm în națiuni, măi? Nu, fe-rească Dumnezeu. Națiunile trebuie să trăiască în firea cea mai frumoasă, în rădăcina unde le-a sădit Dumnezeu. Nu urmărim decât să nu amestecăm valorile, nu să dobândim niște orgolii naționaliste... Toți avem același scop – să ne mântuim –, dar pe căi diferite, adică potrivite cu specificul națiunii mele.

Noi purtăm această cruce a Gherlei, a Aiudului, a Sighetului, pentru ca să răsplătim toate păcatele

neamului nostru, de la începuturile vieții politice după secolul XIX și până-n prezent. Dacă va veni peste noi o altă pedeapsă, și care va veni numaidecât, va veni pentru nerecunoștința noastră a românilor ortodocși care călcăm pe jertfele martirilor. Oriunde ne-am îndrepta e picătura de sânge pe metru pătrat.

Dacă Biserica noastră ortodoxă nu se va apropia cu toată dragostea, cu tot dinadinsul de jertfa acestor tineri, vom avea soarta cea mai degradantă și mai disperată a popoarelor care au dispărut de pe harta Europei. De aceea, nu ne rămâne astăzi decât să ne reîntoarcem la cei pe care prin aceste jertfe înalte Dumnezeu i-a ales și i-a așezat să moară în cele mai groaznice chinuri.

Nu trebuie să stea în cale coloratura politică; politica este ceva omenesc, dar ce-i revine Bisericii este ca dumnezeiescul să-l scoată din omenesc și să-l pună la adevărata valoare. Nu ne interesează ce a fost Sfântul Gheorghe, ce a fost Sfântul Dumitru, ce a fost Sfântul Ioan Iacob, nu ne interesează dacă a fost pe vechi sau pe nou, dacă a fost legionar sau nu - ei rămân martiri pentru că au jertfit viața lor pentru Dumnezeu și neamul lor, ca niște adevărați chemați și aleși ai Lui. Trebuie să ne dezbrăcăm de mentalitatea că a fost dintr-un partid sau altul. Noi suntem datori să-i punem în icoană pentru viitorul nației și Bisericii noastre, ca oglinzi bine roditoare în viața noastră creștin-ortodoxă. Pentru că sămânța creștinismului este sângele acestor martiri. Așa să ne ajute bunul Dumnezeu să ajungem la o lumină care să bucure neamul prin canonizarea măcar a unora dintre ei.⁷

⁷ Din interviul luat părintelui Justin Pârvu de Victor Roncea, tipărit sub titlul *Martirii din închisori ar trebui canonizați* – apărut în *Ziua*, 22 iulie 2008 (n. ed.).

Dacă eu am să fac o dezgropăminte, la una din mănăstirile noastre, nu cred că am șansa să găsesc osemintele pe care le găsesc la Aiud sau la Gherla sau la Pitești... Acolo, dacă dai cu târnăcopul, la câțiva centimetri sub pământ, dai de oseminte sfinte, frumoase, galbene. E semnul sfințeniei, fiindcă au ajuns acolo, în acele cimitire nevăzute, neștiute, prin suferință, prin jertfă.⁸

Necanonizarea noilor martiri ține de nerespectarea dogmelor și învățăturilor Bisericii lui Hristos, Care Și-a luat jertfele cele mai plăcute ale neamului. Nu sunt împotriva sfinților noștri de altădată, dar vreau să spun că avem această perioadă în istorie cu care ne putem duce în fața lui Dumnezeu cu icoanele acestor martiri din tot cuprinsul țării, din toate pușcăriile, martiri care împlinesc toate condițiile canonice necesare unei canonizări.

Iată că de pildă Biserica Ortodoxă Rusă are peste o mie de sfinți canonizați și canonizează în continuare martirii din temnițele comuniste. Acest gest al lor ar trebui să ne încurajeze și pe noi. Să dăm la o parte temerea și orice fel de interese, să putem intra în dorința și în durerile neamului nostru. Să lăsăm la o parte viața noastră burgheză, care ne-a dus la lenevie și trândăvie; toate interesele de orice fel, pe care le avem, să le lepădăm, că acestea sunt punga lui Iuda, care L-a

⁸ Din volumul *Părintele Justin Pârvu și morală unei vieți câștigate*, volum de Adrian Alui Gheorghe, Editura Credința strămoșească, 2005 (n. ed.).

trădat pe Hristos și această trădare se urmărește și până astăzi, din dorința de stăpânire și de mărire a scaunelor deșarte.⁹

⁹ Citat din Revista *Atitudini*, nr. 3/2008, p. 94 (n. ed.).

Ei toți erau pentru noi sfinți¹⁰

Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa

- *Ce influență au avut asupra celor închiși în 1948 de către comuniști, deținuții mai vechi, arestați în 1941 de Antonescu?*

- De la ei am învățat noi. Ei intraseră în închisoare cu fragmente din Sfânta Scriptură, pe care le țineau ascunse și pe care ni le-au dat și nouă. Citeam Evanghelia și o învățam pe de rost. Când primeam o foaie cu un fragment din Evanghelia lui Matei, să zicem, ne înfrățeam toți din celulă și învățam textul pe dinafară. Și tot timpul ne veneau mesaje de la Gafencu și ceilalți, să ne rugăm, să ne rugăm, să ne rugăm! Îmi amintesc că pe etajul nostru s-a organizat rugăciunea continuă. Adică celula noastră se ruga, să zicem, o oră, noaptea, după culcare. Eram patru în celulă și fiecare se ruga un sfert de oră, în timp ce ceilalți dormeau. După o oră băteam în peretele alăturat și așa rugăciunea mergea mai departe, până când se întorcea iar la noi. Într-o noapte făcea circuitul. Rânduiala asta s-a ținut luni de zile. Și după câte știu eu, toate etajele făceau la fel.

- *Cam câți studenți erăți atunci în Pitești?*

- Cred că peste o mie.

- *Iar aceștia puțini, închiși din '41, se bucurau de autoritate...*

¹⁰ Din interviul luat de părintele Moise de la Oașa tipărit în volumul *Viața părintelui Gheorghe Calciu*, Editura Christiana, București, 2007, pp. 42-46 (n. ed.).

- Da. Era atât de mare autoritatea lor și admirația noastră pentru ei, încât îi socoteam așa, niște supraoameni. Pentru că noi ne gândeam că dacă o să facem pușcărie cât au făcut ei - din '41 până atunci erau șapte ani, îți închipui! - sigur nu vom supraviețui. Ni se păreau cu totul deosebiți... Și mai ales că vedeai calmul lor. Extraordinar! Nu se supărau, nu se mâniiau... Noi ne mai certam între noi. Ei nu se amestecau în nicio ceartă, nu se sfădeau. Pe urmă, mai era și chestia asta cu foamea: venea pâinea și trebuia să o împarți și era discuție, că cine împărțea își lua partea cea mai mare. Pe ei însă nu-i interesa lucrul ăsta. Și uneori parcă aveam necaz pe ei că nu sunt afectați de nimic din ceea ce pe noi ne distrugea...!

- *Ați stat în celulă cu vreunul dintre aceștia arestați în '41?*

- Am stat cu Șufaru și cu „părintele” Adrian Căărăușu.

- *Era preot?*

- Nu, era student teolog, dar era așa de credincios și așa de dedicat, încât toată lumea nu-i spunea decât „părintele Căărăușu”. A făcut închisoare din '41, cu Gafencu și cu ceilalți. El ne-a vorbit prima dată despre viața celor arestați din perioada lui Antonescu, despre cum trăiau ei acolo, despre rugăciuni, despre tot ce făceau și despre trăirea duhovnicească la care ajunseră. Era foarte interesant, pentru noi părea ceva din altă lume. Și toate aceste lucruri pe care ni le-a povestit el, și rugăciunile - că ne-a învățat o serie de rugăciuni - și cântările bisericesti, ne-au ajutat foarte mult. A fost prima dată când am avut o legătură cu teologi în închisoare și pentru mine întâlnirea asta cu părintele Căărăușu a fost o mare rezervă de putere duhovnicească pentru cele ce au urmat.

- *Dar cu Ianolide, cu Gafencu, ați stat?*

LB - Nu. Însă îi știam, în special pe Valeriu Gafencu.

- *Avea un renume de atunci?*

- Da, absolut. Toată lumea îl socotea un sfânt. Adică cei vechi îl socoteau sfânt și de la ei am primit și noi mesajul sfințeniei lui.

- *Prin ce anume, din câte ați înțeles atunci, se impusese Gafencu ca sfânt în viața lor?*

- Tocmai prin aceea că nu a urmărit să se impună. Oamenii au primit de la el mesajul acesta de dragoste și de rugăciune fără ca el să teoretizeze. Valeriu era un om care trăia cuvântul lui Dumnezeu la un nivel foarte înalt, așa spune la nivelul sfinților, al marilor părinți și anahoreți. El nu vorbea atât cât trăia, că dacă ar fi vorbit atât cât trăia, ar fi însemnat ca noi să nu fi putut înțelege nimic. Valeriu era deasupra înțelegerii. Simpla lui prezență, simpla lui apariție - spuneau băieții care au stat cu el în celulă - aducea liniște sufletească, pacea inimii și pacea minții și naștea în suflet devotamentul pentru el. Toți care au stat cu el în celulă i-au fost devotați. Adică îți chema dragostea pentru el prin dragostea lui pentru tine. Nu am nicio îndoială că este un sfânt.

- *Care alți foști deținuți credeți c-ar trebui să fie canonizați?*

- Păi mai era și Ianolide, și toți aceștia vechi, care au intrat în temniță sub Antonescu și au avut o viață duhovnicească extraordinară. Ei erau „grupul misticilor”, trăitori ai rugăciunii, care au trecut prin închisoare ca niște flăcări. Ei toți erau pentru noi sfinți.

- *Eu mă gândeam, de pildă, la Constantin Oprișan. Credeți c-ar trebui să fie canonizat?*

- Sigur că da. Dacă nu l-am numit acum este pentru că nu vreau să mă repet. Pentru mine Constantin Oprișan rămâne printre cei pe care îi socotesc sfinți fără niciun dubiu.

- *În afară de aceștia doi, dintre ceilalți din închisoare, morți acolo sau pe urmă, pe cine credeți că ar trebui să mai canonizeze Biserica?*

- Păi, pe toți aceștia despre care ți-am spus.

- *Și pe Ianolide?*

- Sigur. Și pe Ianolide. Neapărat.

- *Gheorghe Jimboiu?*

- Da, iartă-mă, am uitat de Jimboiu. Cum să nu?!...

- *Și pe maica Mihaela?*

- Pentru viața pe care a avut-o ea, curată și devotată, și pentru curajul ei de a-L mărturisi pe Hristos și de a se opune ateismului, sigur că și pe ea...

- *Dar pe profesorul George Manu?*

- Cu George Manu am stat pe același palier la Aiud, dar nu l-am cunoscut personal. În '43 el a refuzat compromisul propus de sovietici și astfel și-a semnat practic singur condamnarea la moarte. Acolo, la Zarcă, profesorul Manu scria tot felul de lucruri pe care ni le transmitea nouă în celule și care ne-au ajutat mult la creșterea spirituală, dar și la angajarea minții, ca să nu înnebunim. Acolo totul era activitate duhovnicească, chiar și cunoștințele lui științifice ne-au ajutat. Scria foarte frumos și era un om credincios și foarte demn.

- *Dar deținuții de la Târgu-Ocna, bolnavi de tuberculoză, care au refuzat streptomicina ce le-o oferea Securitatea în schimbul furnizării de informații, pot fi socotiți martiri?*

- Sigur. Despre ei știam mai puțin, de curând am aflat cum au refuzat medicamentele, ceea ce este un lucru foarte mișcător.

- *Pentru că tot vorbim de martiri, a apărut acum un Acatist al Sfinților Români din închisori...*

- L-am primit, l-am primit. (...)